

Kto traci, kto zyskuje na wzroście płacy minimalnej w Polsce

W 2013 roku osoby pracujące na umowy czasowe stanowiły 58% zarabiających poniżej płacy minimalnej. A. Kamińska i P. Lewandowski z Instytutu Badań Strukturalnych (IBS) przyjrzeni się, jaki wpływ na nasz rynek pracy miał wzrost płacy minimalnej w latach 2007-2013. Wyniki analizy i postulaty z nimi związane zostały opublikowane w najnowszym artykule IBS. Przyspieszenie wzrostu płacy minimalnej

O wysokości płacy minimalnej decyduje Komisja Trójstronna, w oparciu o propozycję przedłożoną przez rząd. Gdy Komisja nie może dojść do porozumienia, rząd podejmuje decyzję samodzielnie. Począwszy od 2003 roku płaca minimalna nie może być niższa niż płaca z roku poprzedniego powiększona o prognozowany wzrost cen konsumpcyjnych (CPI). Od 2006 roku, jeśli płaca minimalna jest niższa niż 50% przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce, w roku następnym powinna zostać podniesiona o co najmniej 2/3 prognozowanego tempa nominalnego wzrostu PKB¹. Przyjęcie takiego rozwiązania prawnego spowodowało obserwowane przyspieszenie wzrostu płacy minimalnej.

W efekcie, pomiędzy rokiem 2002 a 2013 wystąpiły w Polsce dwa zupełnie różne okresy polityki ustalania płacy minimalnej. W latach 2002-2007 płaca minimalna pozostawała na stabilnym poziomie ok. 35% średniego wynagrodzenia. Od 2008 r. nastąpił stosunkowo szybki jej wzrost i w 2013 r. płaca minimalna osiągnęła poziom 44% średniego wynagrodzenia w gospodarce. Plasowało to Polskę na poziomie zbliżonym do Holandii, Wielkiej Brytanii, Słowacji (w środku zestawienia krajów OECD).

Wzrost płacy minimalnej – wyższe zwolnienia i zatrudnienie na umowy czasowe

Wyniki analizy ekonometrycznej wskazują, że wzrost płacy minimalnej miał statystycznie istotny, dodatni wpływ na odsetek pracowników tracących pracę (najwyższy w 2008 i 2009 roku). W okresie 2002-2013, wśród pracowników w wieku od 15 do 54 lat dotkniętych bezpośrednio podwyżkami płacy minimalnej, przeciętnie 6% osób traciło rokrocznie pracę z tego powodu. Było to średnio 116 tys. osób rocznie, wśród których 83 tys. stanowili pracownicy czasowi. Z drugiej strony, pracownicy bezpośrednio dotknięci zmianami płacy minimalnej, którzy nie utracili zatrudnienia, mogli liczyć na szybszy wzrost realnych wynagrodzeń oraz skrócenie przeciętnego czasu pracy, przede wszystkim nadgodzin.

Utratą pracy zagrożeni są pracownicy młodzi oraz niskokwalifikowani

Wraz ze wzrostem płacy minimalnej od 2008 roku, zwiększył się odsetek osób zarabiających poniżej albo niewiele więcej niż wysokość minimalnego wynagrodzenia. Najczęściej są to

¹ Płaca minimalna nie obowiązuje osób samozatrudnionych oraz pracujących na umowy cywilnoprawne niepodlegające Kodeksowi Pracy. Osoby wchodzące na rynek pracy, o stażu zawodowym mniejszym niż rok, otrzymują 80% wysokości podstawowej wartości płacy minimalnej.

pracownicy przed 25. rokiem życia oraz osoby o podstawowych kwalifikacjach; trzykrotnie częściej zatrudnieni w oparciu o umowy czasowe niż na czas nieokreślony. Zmiany płacy minimalnej wpływają bardziej na sytuację zatrudnionych kobiet niż mężczyzn. Szczególnie negatywnie dotknięte zmianami są kobiety pracujące na umowy czasowe. Obserwacje dotyczące sytuacji w Polsce zbieżne są z wynikami badań dla innych krajów, gdzie w następstwie wzrostu płacy minimalnej utratą pracy zagrożeni są przede wszystkim pracownicy młodzi oraz pracownicy niskokwalifikowani.

Postulaty IBS

Ekonomiści Instytutu Badań Strukturalnych postulują, by w miejsce kolejnych dużych podwyżek płacy minimalnej, dochody osób niskozarabiających zwiększyć poprzez podniesienie kwoty wolnej lub kosztu uzyskania przychodu w podatku PIT, które prowadziłyby do porównywalnego wzrostu dochodów netto osób niskozarabiających jak podwyżka płacy minimalnej, a nie tworzyłyby impulsu do zwolnień.

Pełna wersja artykułu A. Kamińskiej i P. Lewandowskiego - „[The effects of minimum wage on a labour market with high temporary employment](#)” w wersji anglojęzycznej oraz streszczenie w języku polskim dostępne są na stronie Instytutu Badań Strukturalnych - www.ibs.org.pl ([zobacz](#)).